

Tremtinys

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SAJUNGOS SAVAITRAŠTIS

2010 m. liepos 16 d.

Eina nuo 1988 m.
spalio 28 d.

Nr. 26 (904)

Nederėtū pamiršti, kaip keitėsi nuomonė

Liepos pirmają Antakalnio kapinėse Amžinojo poilsio atgulė prezidentas Algirdas Brazauskas. Žiniasklaida akcentavo pirmajį dėmenį Plutarcho sentencijoje *de mortuis aut bene aut nihil* (apie mirusius gerai arba nėko). Geru ir teisingų žodžių nebuvo gailėta. Tačiau neminkant Velionio nuopelnui Lietuvai, verta priminti, kad Atgimimo metais A. Brazausko požiūris į Lietuvos valstybingumo atkūrimą radikalai pasikeitė. Ir tas pasikeitimas vyko pagal Sajūdžio įvykių eiga.

„Kai kurie asmenys atkallai perša mums Lietuvos Respublikos atkūrimo idėją. Esame įsitikinę, jog neįmanoma nutraukti penkių dešimtmeciu Tarybų Lietuvos raidos. Pagaliau nėra ir pakankamai pagrįstų argumentų, kad tai daryti būtina“, – teigė A. Brazauskas, kreipdamasis į Lietuvos komunistus („Ko-

munistas“, 1989, Nr. 90).

Bambagyslė su Kremliumi tada dar nebuvo nukirpta. Atgimimo meto amžininkų apgauti neįmanoma jokiomis oracijomis, bet pašalietis, tai girdėdamas, gali susidaryti klaidingą įspūdį, kad tik Komunistų partijos pastangų

dėka ir Kremliai vadovaujant buvo atkurtas sovietų ir nacių imperinių jėgų sutryptas valstybingumas. Komunistų partijos lyderių kalbų ir pareiškimų turinys ir tonas keitėsi pagal Sajūdžio pasiekimus. Atgimimo periodu Sajūdis iš tiesų buvo tikroji Tautos valios raiška.

Žalgirio mūšio inscenizacija

Giedrės Maksimovič nuotr.

Mūšis laimėtas, bet kova dar nebaigtta

1945 metų pavasarį Vyties kuopos partizanai, vadovaujami leitenanto Balio Vaičeno-Liubarto, apsistoj Obelių šile, vadinamajame Lapių kalne (Rokiškio r. Rudžionių miškas) ir įsirengė stovyklą. Aplink kalnelį išskicasė gynybinius apkasus, įsirengė bunkerį.

Tuo metu Obeliuose buvo dislokuotas baudžiamasis ka-

riuomenės garnizonas. Vietiniai stribai ir garnizono vadovybė žinojo, kad Obelių šile įsikūrė partizanai – „banditai“, bet vieni nedrįso jų pulti.

1945 metų liepos 13 dieną Obelių geležinkelio stotyje buvo sustabdytas ešelonas su grįžtančiais iš Vokiečių kareiviais.

(keliamas į 5 psl.)

5-osios Lokio rinktinės partizanai (iš kairės): Petras Araminas-Žalvarnis, Vincas Araminas-Šermukšnis, Balys Vaičėnas-Pavasaris, Alfredas Garnelis-Cigonas, Vytautas Dručkus-Šernas. 1950 m.

Kiekvieni metai Lietuvai atneša žymiai ir mažiau žymesnių sukaktį. Šiemet pasitikome Nepriklausomybės 20-metį, minime 70-ąsias Lietuvos okupacijos metines, pažymėsime Žalgirio mūšio 600 metų sukaktį. Šios datos nėra tik istoriniai faktai, tai mūsų tautos, valstybės paveikslas, kuriame atspindi mūsų tvirta valia nepriklausomybės sventimam, kovoti už išlikimą. Nepriklausomai nuo to, ar tai būtų 15 amžius, ar 21-asis, gyvenimas teka labai panašia vaga – grumtyne už savo įstiklinimus, laisvę.

Dalytis mintimis apie istorines tautos pergalės, regis, padeda patys faktai, datos, įvykiai ir nuotaika, sklidanti susibūrus jų prisiminti, tačiau visai kas kita rasti tinkamų žodžių, kalbant apie 1940 metų birželio 15 dienos įvykius. Praėjo 70 metų nuo įvykių, pakeitusi ne tik mūsų senelių, tėvų, bet ir mūsų likimų. Apie tai turime kalbėti šiu dieną šviesoje, ne tik atminti, bet ir atsakyti į klausimus, kylančius jaunajai kartai, nes tie įvykiai pakeitė ir jų gyvenimą, suvokimą, santykį su tautos istorija. Šiandien sakome – 70 metų nuo okupacijos, okupacijos 70-metis... Skamba taip, tarytum ji ne-

Radvilė MORKŪNAITĖ

Kalbėkime apie istorinę patirtį

Europarlamentarė Radvilė Morkūnaitė Genocido aukų minėjime Vilniuje

būtų pasibaigusi. Tarytum nebūtų 1990 metų Kovo 11-osios.

Neretai svarstome, kokia būtų buvusi Lietuva, jei ne Antrasis pasaulinis karas, jei ne sovietų okupacija. Kokiu proveržiu ir pasiekimais galėtume didžiuotis mokslo, technologijų, inovacijų ir kitose srityse. Kokie būtų žmonių tarpusavio santykiai, jų ryšys su valstybe. Galvodama apie tai, šiandien prisimenu vieną ryškiausią vaikystės no-

rū – bent kelioms minutėms nusikelia į anuometinę Lietuvą ir pamatyti, kaip tautiečiai gyveno tuomet: kaip žmonės bendravo, kaip upeliukai vingiavo, vešėjo sodybos, bangavo margos pievos ir laukai. Visa tai greičiausiai kiekvienam buvo nepakartojamai brangus: sodybą juosiantys šiltamečiai medžiai, rugių laukai, pilni vaisių sodai, vešlūs miškai ir saulėti šileliai, istorija, tradicijos, tikėjimas.

(keliamas į 2 psl.)

Kalbėkime apie istorinę patirtį

(atkelta iš 1 psl.)

Artimas ryšys su savo aplinka, sukurta tėvų, senelių, jausmas, kad esi viso to šeimininkas ir atsakingas už jų supurtos gerovės išsaugojimą ateities kartoms. Man atrodo, kad būtent tai yra pagarbos ir meilės savo žemei, atsakomybės už ją pradžia. Penkiasdešimt metų nelaisvės iš daugelio, deja, atėmė šį pojūtį.

Šiandien kyla jau anksčiau užduotas klausimas: ar iš tikrųjų esame laisvi, ar okupacija baigėsi, ar išsilaisvinome nuo nepagarbos vienas kitam, pykčio, abejingumo, pavydo? Tiesa, šiu ydū neišvengiamai rasime, bet gal tai tik keli šaukštai deguto, gadinančio medaus statinę. Ir gal be pagrindo nusivylusieji kartoja: ar už tokią Lietuvą kovojom, ar tokios laisvės norėjom? Tiesa, nelengvas laikotarpis, tačiau kodėl pamirštame džiaugtis, kad galime laisvai išpažinti tiesas, kurias gynėme tiek metų! Kodėl delsiame ir vengiamo skatinti bundantį jaunosios kartos susidomėjimą šalies istorija: pasiekimais ir sunikomis akimirkomis? Ką galime rasti prasmingesnio už tautos kartą bendrystę, siekiant išsaugoti istorinį atminimą, atrasti vietas istoriam teisingumui?

Galiu tik pasidžiaugti, kad man likimas lémė nuo mažumės su tévais ir artimaisiais lankytis susibūrimuose, leidusiuose suprasti ir pažinti Lietuvos istoriją ne iš vadovélių, bet iš pasakojimų. Matyt, kad įvertintume tai, ką buvo praradę seneliai, reikia tikro, gyvo prisilietimo prie istorijos. Visomis išgalėmis ieškau galimybių prisiesti prie jaunų žmonių iniciatyvos suprasti

istorijos vingius, išsaugoti protėvių ir tévų gintas vertėbes, tautai svarbiausių gyvenimo posūkių atminimą. Tiesa, tenka pripažinti, kad ne mažai laiko praradome, bent keliolika nepriklasomybės metų. Per tą laikotarpį daug istorijų, galėjusių skambeti gyvai, išskelavo į kitą pasauly. Tuomet nebedelskime, nevenkime padėti skleistis pui-kioms iniciatyvoms – tokiomis, kaip "Misija Sibiras", muzikinės grupės "Skylė" albumui "Broliai", skirtam Lietuvos Laisvės kovotojams atminti, stovykloms, konkursams, žygiams, knygų leidybai ir kitoms misijoms, kuriomis puoselėjamas istorinis atminimas ir pagarba laisvę gynusiai kartai. Tik išsaugodami istorinį atminimą, galime kalbėti apie vieną svarbiausių Lietuvai klausimą – istorinį teisingumą. Jaunosios kartos pastangos suvokti skaudžiausius įvykius ir juos atminti turėtų sulaikti palaikymo ir politiniu lygmeniu. Lietuvos ir Europos politikai turi neatidėlioti klausimų apie okupacinių, totalitarinių režimų supienodinimą. Apie tai kalbame ir tuo tikslu veikiami Europos Bendrijos lygmeniu, nors klausimas, niekam nekyla abejonių, "jautrus". Nors pripažiustum, kad visa Europa išgyveno skaudžių istorijų laikotarpį, suprantama ir tai, kad tik daliai jos buvo lemata patirti tą skausmą kur kas ilgiau – ištisus dešimtmečius.

Sovietų nusikaltimus patyrusios ES bendruomenės tikisi supratimo, tikisi, jog tos pačios Europos šeimos valstybės supras sudėtingą mūsų likimą. Tik atsakę į vengiamus klausimus, atsižvelgdami į jautriusius ir nelengvus istorijos momentus, supratę vie-

ni kitų patirtį, galime tikėtis kurti sėkmingą Europą. Deja, neretai tenka pripažinti, kad tokio supratimo trūksta. Europos Parlamentas nerado savo jégų užkirsti kelio vengrui, 14 metų bendradarbiavusiam su sovietinėmis represinėmis struktūromis, užimti atsakingo posto vienoje iš ES institucijų. Pakako argumentuoti, kad jis kompetentingas, jog Europos Parlamentas néra teismas. Tačiau ten pat (EP), kur beveik kasdien aptariami nusikaltimai žmogiškumui įvairiuose pasauly kampeliuose ir į kuriuos nedelsiant reaguojama, nepakako politinės valios pripažinti, jog tiek metų ējës prieš ES deklaruojamas vertėbes – demokratiją, žmogaus teisių gynimą, pilietis dėl savo praeities negali būti "apdovanotas" karjeros kilimui. Ne vienam EP kolegai buvo akivaizdu, kad jei tai būtų žmogus, turėjęs reikalų su slaptosiomis nacistinės Vokietijos tarnybomis, jo karjerai ar veiklai viešajame gyvenime nebūtų nė menkiausios galimybės.

Zingsnis po žingsnio turime eiti istorinės atminties, skaudžių patyrimų pripažinimo ir viešo aptarimo keliu. Taip pat turime suvokti, kad laukti supratimo iš kitų negalėsime, jei patys klaidžiosime savo istorijos vingiuose, vengdami pripažinti tiesą, ieškant atsakymų į pačius jautriusius, tačiau būtinus atsakyti klausimus. I dalį iš jų atsakyti kasmet išlydime jaunąją kartą – "Misija Sibiras" unikali iniciatyva visoje Europoje, kuomet jaunuoliai prisiliečia prie istorijos rūpindamiesi tremtyje mirusių kraštiečių atminimu. Tai pastangos ne tik ginti savo tapatybę, pagerbti kovoju siusios už laisvę ir tautos savimonę, bet ir pastangos savo veiksmais, ryžtu kurti valstybę, kurioje norėtusi gyventi.

Liepos lemtinės datos

(atkelta iš 1 psl.)

Ar ne per ilgai buvo ir iki šiol tebelinksniuojuojamas sovietinis reliktas – „Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas“?

Durbės ir Žalgirio mūšiu sukaktys minėtinės kartu

Kažkodėl mūsų žiniasklaida ir išrinktosios valdžios aukštieji pareigūnai noriai mini ir linksniuoja tik Žalgirio mūšio 600-ąsias metines. Ne mažiau reikšminga Lietuvai ir jos istorijai yra ir 1260 metų liepos 13-oji, kai žemaičių kariuomenė, vadovauja-

ma Algmino, pasiekė pergalę mūšyje su Livonijos ir Vokiečių ordinu kariaunomis prie Durbės ežero. Šis istorinis įvykis minėtinės lygia greta su Žalgirio mūšiu. Neturėtume pamiršti mūsų protėvių itin reikšmingos istorinės pergalės, pasiektose prieš 750 metų. Abu ordinai siekė to paties strateginio tikslų – parvergti žemaičius ir tokiu būdu sujungti anksčiau nukriaujančius baltų genčių žemes.

Durbės mūsis laikytinas didžiausiu ir reikšmingiausiu 13–14 amžių lietuvių kariniu laimėjimu. Todėl derėtų liepos 13-ąją – Durbės mūšio

750 metų sukaktį minėti kartu su liepos 15-ąja – Žalgirio mūšio 600 metų sukaktimi. Abu istoriniai įvykiai itin reikšmingi ne tik Lietuvos, bet ir Europos istorijai.

Kažkodėl žiniasklaidoje dažniausiai linksniuoja Žalgirio pergalė, o Durbės mūšis nutylimas. Ne tik istorikams, bet ir visiems Lietuvos piliečiams abu šie istoriniai įvykiai yra išskirtinės reikšmės faktai Lietuvos valstybės istorijoje. Reikia tikėtis, kad abi iškilios sukaktys bus minimos kartu.

Edmundas SIMANAITIS

ni kitų patirtį, galime tikėtis kurti sėkmingą Europą. Deja, neretai tenka pripažinti, kad tokio supratimo trūksta. Europos Parlamentas nerado savo jégų užkirsti kelio vengrui, 14 metų bendradarbiavusiam su sovietinėmis represinėmis struktūromis, užimti atsakingo posto vienoje iš ES institucijų. Pakako argumentuoti, kad jis kompetentingas, jog Europos Parlamentas néra teismas. Tačiau ten pat (EP), kur beveik kasdien aptariami nusikaltimai žmogiškumui įvairiuose pasauly kampeliuose ir į kuriuos nedelsiant reaguojama, nepakako politinės valios pripažinti, jog tiek metų ējës prieš ES deklaruojamas vertėbes – demokratiją, žmogaus teisių gynimą, pilietis dėl savo praeities negali būti "apdovanotas" karjeros kilimui. Ne vienam EP kolegai buvo akivaizdu, kad jei tai būtų žmogus, turėjęs reikalų su slaptosiomis nacistinės Vokietijos tarnybomis, jo karjerai ar veiklai viešajame gyvenime nebūtų nė menkiausios galimybės.

Zingsnis po žingsnio turime eiti istorinės atminties, skaudžių patyrimų pripažinimo ir viešo aptarimo keliu. Taip pat turime suvokti, kad laukti supratimo iš kitų negalėsime, jei patys klaidžiosime savo istorijos vingiuose, vengdami pripažinti tiesą, ieškant atsakymų į pačius jautriusius, tačiau būtinus atsakyti klausimus. I dalį iš jų atsakyti kasmet išlydime jaunąją kartą – "Misija Sibiras" unikali iniciatyva visoje Europoje, kuomet jaunuoliai prisiliečia prie istorijos rūpindamiesi tremtyje mirusių kraštiečių atminimu. Tai pastangos ne tik ginti savo tapatybę, pagerbti kovoju siusios už laisvę ir tautos savimonę, bet ir pastangos savo veiksmais, ryžtu kurti valstybę, kurioje norėtusi gyventi.

Posėdžiaivo LPKTS valdyba ir taryba

Liepos 10 dieną Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sajungos (LPKTS) būstineje įvyko LPKTS valdybos ir tarybos posėdžiai.

Valdybos posėdžio pradžioje LPKTS valdybos pirmininkas Antanas Lukša pakvietė tylos minute pagerbti nesenai į amžinybę išskeliavusio LPKTS valdybos nario ir Pakruojo filialo pirmininko Vidmantu Palušansko atminimą.

Valdybos posėdžioje LPKTS valdybos pirmininkas Antanas Lukša pranešė, kad rugpjūčio 21 dieną numatomą atidengti ir pašventinti visuomenės lėšomis statomą skulptoriaus Vidmantu Gylikio sukurtą paminklą Kovotojų už Lietuvos laisvę Motinai Kauno senosiose kapinėse Vytauto prospekte bei ta proga pristatyti rašytojo Stanislovo Abromavičiaus knygą „Partizanų Motinos“. Talkinti surengiant iškilmingą paminklo atidengimą mielai sutiko Lietuvos kariuomenės Kauno įgulos šstabas. Štabo viešųjų rysių vyriausasis specialistas kapitonas Gintautas Deksnys LPKTS valdybai pristatė renginio scenarijus projektą.

Rugpjūčio 7 dieną Ariogaloje įvyksiant saskrydžio "Su Lietuva širdy" organizacinio komiteto narys Juozas Palevičius informavo, jog jau parengtas saskrydžio scenarijus ir programa, sudaryta samata. Saskrydži organizuoja Kauno Juozo Gruodžio konservatorija. Jau pagamintas jubiliejinio saskrydžio ženklielis, kuris bus dalijamas šventės dalyviams. Dalyvaus dainininkai Liudas Mikalauskas, Egidijus Bavikinas, Vytautas Siškauskas, Jungėnų kaimo kapela, Kauno Juozo Gruodžio konservatorijos akordeonistų kvintetas, jungtinis buvusių tremtinų ir politinių kalinių choras.

LPKTS valdybos pirmininko pavaduotoja Jūratė Marcinkevičienė sakė, kad suvažiavime pakeisti LPKTS įstatatai jau patvirtinti ir perduoti į Valstybės registrą. Registracija įvyks liepos 15 dieną. Ji kvietė LPKTS valdybos narius formuoti LPKTS komitetus: Socialinį, Organizacinį, Finansų, Pasipriešinimo istorijos, Istorinės atminties bei pilietinio ugdymo, Jaunesnių kartos, Ryšių su kitomis organizacijomis, bei aktyviai juose darbuotis. Taip pat informavo, kad visiems savivaldybių merams jau išsiųsti LPKTS raštai dėl transporto skyrimo išvykai į saskrydį Ariogaloje.

LPKTS atsakingoji sekretorė Ona Tamošaitienė infor-

mavo, kad Socialinių reikalų ir darbo ministerijai jau atskaitė už 2-ąjį ketvirtą panaudotas priemonės „Remti vyresnio amžiaus žmonėms atstovaujančių nevyriausybinių organizacijų veiklą“ lėšas. Ji tvirtino, kad dalis 3-iajam ketvirčiu skirtų priemonės lėšų bus panaudotos rengiant rugpjūčio įvyksiančius žygius Tauro bei Algimanto apygardos partizanų takais.

LPKTS Tauragės filialo pirmininku patvirtintas Antanas Stankus. Nuspręsta 2-ojo laipsnio LPKTS žymeniu „Už nuopelnus Lietuvai“ apdovanoti LPKTS Radviliškio filialo narį Gintarą Žilėną.

Marijampolės Tauro apygardos partizanų muziejaus darbuotojas Algimantas Lelešius kvietė surengti dar vieną mitingą prie Švietimo ir mokslo ministerijos dėl Pasiariešinimo istorijos egzamino įskaitos abiturientams.

Valdybos narys Petras Musteikis pasiūlė jau dabar pradėti rašyti Ariogaloje saskrydžio rezoliucijas.

LPKTS tarybos posėdžioje buvo išrinktas LPKTS tarybos pirmininkas. Juo tapo Edvardas Strončikas, pavaduotojais pasirinko Birutę Kažemėkaitę ir Gvidą Rutkauską.

Politines aktualijas aptarė posėdžyje dalyvavę Seimo nariai: dr. Arvydas Anušauskas, prof. Arimantas Dumčius, Vincē Vaidevutė Margičienė.

Seimo Nacionalinio sau-gumo ir gynybos komiteto pirmininkas Arvydas Anušauskas sakė, kad Seimo pavasario sesijos pabaigoje suspėta priimti pakeistą Liustracijos įstatymą. Nuo sau-sio 1 dienos turėtų prasidėti KGB dokumentų viešini-mo darbas. Liustracijos komisija ir toliau dirbs visuomeniniais pagrindais, tačiau visa medžiaga bus perduo-dama LGRTC, centro veikla bus kreipiama liustracijos link.

A. Anušauskas teigė, kad kontrabanda Lietuvoje išau-go 40 proc., tačiau akcizo su-rinkimas taip pat išaugo. Iš-aiskinama trigubai daugiau kontrabandos atvejų.

Prof. Arimantas Dumčius, kalbėdamas apie Seimo Pasipriešinimo okupaci-niams režimams ir nuo oku-pacijų nukentėjusių asmenų teisių ir reikalų komisijos veiklą teigė, kad darbai, nors iš lėto, bet juda. Priimtas įsta-tymas dėl atsakomybės už na-cistinių ar komunistinių nusi-kaltimų neigimą. „Misija Sibi-ras“ išvažiuoja į Sverdlovską.

(keliamas į 3 psl.)

Posėdžiaavo LPKTS valdyba ir taryba

(atkelta iš 3 psl.)

TS-LKD PTKF pirmininkė, Seimo socialinių reikalų komiteto narė Vincė Vaidevutė Margevičienė teigė, kad pensijinis amžius bus didinamas, nors svarstymas dėl jo Seime atidėtas rudeniui. Patobulintas motinystės išmokų įstatymas. Dar neaišku dėl našlių pensijų. Nuo 2014 metų bus pradėtos grąžinti „Sodros“ pensijos su 5 proc. nuo bazinės pensijos priedu.

Kalbėdama apie nekilnojamojo turto apmokestinimą V.V. Margevičienė sakė, kad bus apmokestinama tik dirvonuojančių žemė, miškų šis įstatymas neliesty. LPKTS Šiaulių filialo narys Šapoka kritikavo esą tai būdas išžmonių pigiai supirkti žemes.

LPKTS pirmininkas dr. Povilas Jakučionis tarybos nariams sakė: „Suvažiavime žadėjau neleisti Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungai apsnūsti. Todėl kviečiu suaktyvinti ir modernizuoti veiklą“. Jis siūlė filialų pirmininkams gausinti narių skaicių: kviečti naujus – tremtynės gimusiosius, neišbraukti iš narių nemokančiųjų nario mokesčio. „Iš esmės per dešimt metų netekome pusės narių. Negalime sakyti, kad tiek išmirė, daugelis buvo išbraukta dėl nesumokėtų mokesčių“.

LPKTS pirmininkas kritikavo pasivius ar išvis veiklos nevykdančius filialus: „Turime 56 filialus. Iš jų net aštūnai neatsiuntę delegatų i suvažiavimą. Yra filialų, kur per penkerius metus nesurengė nė vieno ataskaitinio susirinkimo. Tai – Širvintų, Trakų, Zarasų, Naujosios Akmenės, Raseinių, Kretingos filialai. Turime apie 40 chorų, ir tik 22 dalyvavo dainų ir poezijos šventėje „Leiskit į Tėvynę“. Sumažėjo tremtinių dalyvavimas renginiuose ir šventėse.“

Finansavimui gauti LPKTS pirmininkas siūlė rasyti projektus. Taip pat teigė, kad filialai privalo parengti metinius veiklos planus, turėti bent po vieną rajoninį renginį (kai kurie filialai turi po kelis), i ji kviečti visus filialo narius. P.Jakučionis siūlė naudotis šiuolaikinėmis ryšio priemonėmis – kompiuteriu, elektroniniu paštu. Taip pat savo veiklą viešinti LPKTS savaitraštyje „Tremtinys“ bei raginti filialų narius jį užsi-prenumeruoti.

LPKTS filialų pirmininkams buvo išdalyta dr. Vandos Briedienės išrūpinta labdara – maisto papildai.

„Tremtinio“ inf.

Bus viešinami KGB archyvai

Birželio 30 d. Seimas priėmė trijų liustracijos įstatymo straipsnių pakeitimus: tai viskas, ką pavyko pasiekti. Užmojai buvo dideli: sustiprinti liustraciją, Liustracijos komisijai, dabar veikiančiai vienuomeniniai pagrindais, neturinčiai pinigų teisininkams ir negalinčiai kovoti su brangių advokatų ginamais kagebistais, suteikti valstybinį statusą, KGB rezervininkams taikyti tokius pat aprabojimus išsidarbinant valstybės tarnyboje, kaip ir kitoms kagebistų grupėms, bei kita. Tačiau priimti įstatymą, kuris tai sureguliuotų, nepavyko. Nebuvo pakankamos politinės valios.

Tad kas pasikeitė liustracijos procese? Pirmiausia buvo atsižvelgta į Europos žmogaus teisių teismo reikalavimus panaikinti buvusiems kagebistams aprabojimus dirbtį privačioje veikloje. Senosios redakcijos įstatyme tokie aprabojimai buvo taikomi privačiose, su nacionaliniu saugumu susijusiose srityse. Tačiau Strasbūras išsireikalavo savo, ir aprabojimas dirbtį privačioje veikloje nebegalios.

Pagrindinis postūmis liustracijoje (jei tai iš viso galima vadinti „postūmiu“) – tai, kad iš Valstybės saugumo departamento žinių iki 2011 m. sausio 1 d. bus paminti archyviniai KGB dokumentai ir perduoti Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centru (LGGRTC). Centras turi pusmetį laiko pasiruošti šiu dokumentų viešinimui. Kaip vyks viešinimo darbai, sunku išsivaizduoti. Mat dokumentų yra begalės, visus juos reikės perkelti į interneto erdvę, o tai ilgas, rankų darbo reikalaujantis procesas.

Seimo narys Arvydas Anušauskas mano, kad viešinimą reikėtų pradeti nuo agentų sąrašų žurnalų. O tai, kaip teko išgirsti, yra dešimtys tūkstančių puslapių. Tiesa, žurnaluose registruoti slaptųjų agentų slapyvardžiai, tačiau jų tikrujų pavardžių tenėra. Tad liekanelabai aišku, ką toks didžiulis KGB dokumentų viešinimo darbas duos? Net jei ir sulaikime pilno KGB archyvų išviešinimo, tikriausiai tik specialistai galės susigaudioti tų dokumentų džiunglėse.

Visuomeninė Liustracijos komisija turės testi savo darbą iki 2012 metų. Dabar ji turi išnagrinėti 200 bylų. Tačiau vienas komisijos narys tvirtino, kad bylos komisijai yra parengtos prastai, jos labai mažos apimties ir ten esamus dokumentų nepakanka suformuluoti teisiškai pagrį-

tų išvadų.

Daugiausia dėmesio priimant šiuos liustracijos įstatymo pakeitimus sulaukė dviejų TS-LKD frakcijos narių Kazimiero Kuzminsko ir Petro Luomano siūlymas neprišipažinusiams buvusiems slaptiems KGB bendradarbiams iki gyvenimo pabaigos uždrausti eiti valstybės tarnybos vadovaujamas pareigas.

Pagal TS-LKD frakcijos narių K.Kuzminsko ir P.Luomano pateiktą siūlymą, buvę slapti KGB bendradarbiai, apie savo praeitį neprišipažinė Liustracijos komisijai, negalės eiti pareigų, i kurias skiria Seimas, Prezidentas, Seimo pirmininkas, Vyriausybė arba Ministras pirmininkas. Jie taip pat negalės būti vice-ministrais, ministerijos kancelieriais, valstybės institucijos ar įstaigos vadovais, jų pavaduotojais, valstybinės ar savivaldybės mokyklos vadovais. Tokiems asmenims iki gyvenimo pabaigos bus uždrausta eiti prokurorų, valstybės kontrolės pareigūnų, statutinių valstybės tarnautojų pareigas. Jie negalės būti valstybės tarnautojais ar civiliai statutinių krašto apsaugos sistemas tarnautojais, atliki tikrosios karo tarnybos. Buviuems slaptiems KGB bendradarbiams taip pat uždrausta dirbtį Valstybės saugumo departamente, diplomatinėje tarnyboje, eiti pareigas, susijusias su Lietuvos ar užsienio valstybių, tarptautinių organizacijų įslaptintos informacijos naudojimu ar tokios informacijos apsauga. I uždraustų pareigų sąrašą pateko ir registro tvarkymo įstaigos vadovo, jo pavaduotojo pareigos arba pareigas, tiesiogiai susijusios su registrų duomenų valdymu ar tvarkymu, taip pat valstybės informacine sistemą tvarkančios įstaigos vadovo pareigos ir pareigas, tiesiogiai susijusios su valstybės informacinių sistemų valdymu ar tvarkymu.

Tačiau šis draudimas galios tik asmenims, Liustracijos komisijos naujai pripažintiems buvus slaptais bendradarbiams. Turint omenyje, kad Liustracijos komisija, kaip iki šiol, yra gana bejėgiška ką nors pripažinti bendradarbiavus su KGB ir tai, kad jai liko peržiūrėti tik 200 bylų, kurių dauguma bus beveiltiškos dėl aukščiau išdėstyti motyvų, ši pataisa yra šaudymas į orą tuščiais šoviniais. Gal todėl ją mielai palaikė dauguma Seimo narių: už ją balsavo 72 parlamentarai, 8 buvo prieš, 10 susilaikė.

Ingrida VĖGELYTĖ

Ko Lietuvoje „dūsta“ Tomas Venclova

Birželio 25–27 dienomis Alantoje vyko Santaros–Šviesos suvažiavimas. Jame, kaip ir kasmet, susirinko didelis būrys lietuvių išeivių bei intelektualų, čia apžvelgusiu Lietuvos Nepriklausomybės dvidešimtmetį. Visada liberalia dvasia ir itin laisvu mąstymu garsėjanti Santara–Šviesa šiemet pranoko save pačią: pasutinis pranešėjas Tomas Venclova pranešimui „Aš dūstu“ žiauriai sukritikavo visą mūsų Nepriklausomybės dvidešimtmečiu vykdytą valstybės atkūrimo darbą ir tautos mentalitetą.

T.Venclova rėmėsi antikine Aristofano komedija „Debesys“, kurios du pagrindiniai veikėjai – filosofas Sokratas, steigiantis „mąstyklas“ (kuriuam T.Venclova simpatizuoją), ir patriarchališkai doras žemdirbys Strepsiadas, su kuriuo jis sieja dabartinę mūsų tautos didesnį dalį, simbolizuojančią „norą įamžinti uždarumą ir provincializmą“ bei išreiškiančią „primityvų ir nereflektuojantį nacionalizmą“.

Labiausiai jis norėtų, kad gyventume filosofo Sokrato pasaulyje, pasak jo, skeptizmo, laisvo mąstymo, tradicinių vertibių kritikos, globalizmo pasaulyje. Jam atgrasus Strepsiado pasaulis, kuriame „ligi šiol gyventume dorų, darbščių, patriarchališkų, tėvynę mylinčių žemdirbių bendruomenė, nieko nežinancių ir nenorinčių žinoti apie tolimesnius kraštus ir viatas – beje, apsuptose nekenčiamų ir iš tikro pavojingų barbarų genčių“.

„Deja, šiandien Lietuvoje, kaip ir sovietmečiu, man kniečių pakartoti Sokrato žodžius iš Aristofano komedijos – „Aš dūstu“, – taip jausmus Lietuvos apibūdina T.Venclova.

Pažéręs kritikos Lietuvos mąstytojams Juozaičiui, Radžvilui, Ozolui, pranešėjas puolė ir visus kitus: „Seimas, apsijuokdamas prieš Europą, neretai keldamas jos pasibjaurėjimą, priiminėja įstatymus apie raidės „W“ draudimą pasuose ir apie draudimą platiinti seksualinę informaciją, o asmenys, laikantys save Laisvės kovotojais, apmėto akmenimis gėjų eitynes (gink Dieve, ne nacių simpatikų eitynes). Lukterėkime, ir ko geruoja atsiras seimūnų, padeginėjančių „mąstyklas“, – taip T.Venclova atsiliepė apie Seimą ir Laisvės kovą dalyvius.

„Ižvalgus“ filosofas, Sokrato mylėtojas, nepasivargino apžvelgti ir Lietuvos užsienio politiką. Štai vienas iš jo „perliukų“: „Santrykiuo-

.se su žydais nematyti nieko naujo. Ir toliau pykstama ant Efraimo Zuroffo, bandoma pagrįsti „dvigubo genocido“ teoriją ir reikalaujama: „Nedrįskite mūsų vadinti žydšaudžių tautą“. Be abejonių, lietuvių nėra žydšaudžių tauta. Bet, deja, pastarųjų metų praktika duoda pagrindo vadinti lietuvius žydšaudžių advo-katų tauta“.

Užkiuovojam ir tai, kad lietuvių tvirtina kitoms tautomis patyrus sovietinį genocidą: „Antroji klaida – genocido savyklos infliacija, nutrinanti skirtumus tarp holokausto ir kitų totalitarinių nusikaltimų... Vilniaus centre esanti muziejų derėtų vadinti ne genocido muziejumi, o pavyzdžiui, komunizmo nusikaltimų muziejumi. Kitaip jis visada generuos įtampą ir trintį, ne tik prieštaraujančią sveikam protui, bet ir žalingą Lietuvos valstybės interesui“.

Paniekinamai jis atsiliepė ir apie mūsų Nepriklausomybę, ir apie valstybę: „Savarankiškas, nieko neribojamas valstybingumas laikomas absolūcia ir pirmaja vertė, nepalyginti svarbesnes už demokratiją, žmogiškumą ar sveiką protą. Tą požiūrį bandoma remti emocijomis ir ekstatiškomis liturgijomis. Bandymas jį modifikuoti ar kvestionuoti apibrėžimas kaip valstybės išdavimas, baustinas griežiausia bausme ligi sušaudymo imtinai. Girdi, tuo paniekinamai tautos ilgaamžiai žygardabiai ir kančios“.

Anot jo, „šių dienų valstybės remia savo teisę egzistuoti ne protėvių žygardabiai ir kančiomis, o tuo, kaip funkcionuoja jų ekonomika, teisė, administracija, savivalda“. Ir iš viso, T.Venclovos nuomone, ateityje „nepriklausomas valstybės iš viso galbūt pavaudos globalinė sajunga, kuriuos bruožai pastebimi ir darbar: tai anaipolt nereiškia, kad išnyks tautiniai skirtumai, kalbos ir tradicijos. Absoliučiai nepriklausoma šių dienų pasaulyje yra nebent Šiaurės Korėja; visos kitos šalys, išskaitant JAV ir Rusiją, daugiau ar mažiau riboja savo veikimo laisvę, atsižvelgdamos į kitų interesus (būna, kad ir neatsižvelgia, bet tada yra teisingai baremos). Jei kas nori gyventi tobulai nepriklausomoje Šiaurės Korėjoje, tegu gyvena, bet tautai to prašom nesiūlyti“.

Štai tokią ateitį Lietuvai ir lietuviams išlojo ir jos labai trošta, „mąstytoju“ save laikantis ir tėvynę mylinčius žemdirbius niekinantis T.Venclova.

Ingrida VĒGELYTĖ

Kiekvienas rugpjūtis padovanoja gražią šventę – Lietuvos politinių kaliniai ir tremtiniai sajungos inicijuotą ir subrandintą Lietuvą mylinčių žmonių sąskrydį. Siemet rugpjūčio 7 dieną jau 20-ąji kartą Lietuvos buvę tremtiniai, politiniai kaliniai, Laisvės kovų dalyviai, jų šeimos, vaikai ir vaikaičiai, Lietuvos, Latvijos ir Estijos partizanų organizacijų vadai, „Misija Siberias“ ekspedicijų dalyviai, Lietuvos kariuomenė, Krašto apsaugos savanoriškųjų pajėgų atstovai, šaulių, skautų, kudirkaičių ir kitų patriotinių visuomeninių organizacijų nariai, šalies gyventojai ir užsienio svečiai susirinks į Maironio apdainuotą Dubysos slėnį Ariogaloje, į pačią patriotiškiausią šventę – sąskrydį „Su Lietuva širdy“. 20-ąji kartą ilga eisena le-

Pastaruosius dešimtį metų didelę dalį sąskrydžio organizavimo rūpesčiu prisiėmė Kauno apskrities administracija.

Šio, kaip ir keleto paskutinių, sąskrydžio scenarijus autorius ir režisierius – Kauno miesto savivaldybės Kultūros skyriaus vyriausasis specialistas Vilius Kaminskas.

Eisena

Sąskrydžio neįmanoma įsivaizduoti be įspūdingosios dalyvių eisenos, kurios priekyje – Lietuvos kariuomenės Garbės sargybos kuopos kariai, šau-

simės į slėnį ir bursimės į tremties ir kalinimo vietų saleles, 20-ąji kartą uždegsmė iš devynių partizanų apygardų bėgikų atneštą sąskrydžio ugnį, 20-ąji kartą melsimės šv. Mišiose, klausymės jungtinio buvusių tremtiniai ir politinių kalinių chorodainų.

Pirmuosius 15 metų sąskrydį vadinome „Laisvės ugnis – ateities kartoms“, jo įkūrėjas ir organizatorius – buvęs tremtinys, muzikos mokytojas ir chorvedys, raseiniškis Antanas Vizbaras.

Sąskrydis pavadinimu „Su Lietuva širdy“ rengiamas penktą kartą. Pavadinimo „Su Lietuva širdy“ su manytojas – buvęs tremtinys, kaučiukas, aktorius ir režisierius Petras Venslovas, kelerius metus buvęs sąskrydžio režisieriumi ir scenarijus autoriumi.

Organizuojant sąskrydį sulaukiamai Raseinių savivaldybės, Ariogalos seniūnijos, rėmėjų paramos.

liai ir karinis pučiamųjų orkestras, toliau – šventės dalyviai. Nenutrūkstanti keliatükstančinė gyvoji upė nepaliaujamai plūsta ir pripildo slėnį. Daina veja dainą, veidai spindi šypseną, pakili nuotaika išauga į nesulaužomos vienybės dvasią...

2000 metų rugpjūčio 10 dienos „Tremtinyje“ žurnalistė Aušra Šuopytė raše: „Nebūna iškilmingesnių ir prasmingesnių akimirkų už tas, kai ilgomis voromis išsirikiavę vyrai ir moterys, vedini vaikais ir vaikaiciiais, su vėliavomis leidžiasi nuo kalno ir pašlinda po Dubysos slėnį...“

Šv. Mišios

Susikaupimo ir ramybės valandėlė. Prisimenami istorijos įvykiai, kuriuos turėjo išgyventi dauguma susirinkusių į sąskrydį. „Apie šių žmonių kančias ir mirtis yra parašy-

ta daug knygų. Tačiau niekas nesurasy viso to, ką patyrė šimtai tūkstančių niekuo nekaltų lietuvių. Jų kaltė buvo tik ta, kad mylėjo gimtuosius namus, vaikus ir Dievą, – 2007 metais savo pamoksle sakė kasmet sąskrydyje šv. Mišias už Tėvynę aukojantis buvęs politinis kalinas, Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius.

besivelkantį sovietizmą. Mes galime būti geresni, kai atvykstame ir pabūname čia. Džiugu matyti tame, jaunime. Tau priklausys ateities Lietuva!“

Sąskrydžio dokumentai

I sąskrydį susirinkę Lietuvos istorijai, dabarčiai ir ateičiai neabejinių žmonės aptaria ne tik savo rūpesčius. Jie iškelia valstybės ir tautos problemas.

2001 metais LPKTS pirmininkas dr. Povilas Jakučionis sakė: „Atrodo, kad dabar svarbiausia – tautos doros ir moralės tema. Be doros, moralės, teisingumo negali būti pastatytas joks valstybės ateities rūmas“.

Priimtais dokumentais – pareiškimais, rezoliucijomis – sąskrydžio dalyviai ragina Lietuvos vadovus pilietiškai ir patriotiškai ugdyti mūsų jaunąją kartą, stiprinti Lietuvos kariuomenę, sutvarkyti teisėsaugos ir teismų sistemą, priimti teisingą liustracijos įstatymą, pasirūpinti nuo sovietų genocido nukentėjusiu socialinėmis garantijomis, įspėja dėl nacionaliniams saugumui gresiančių pavojų.

Susitikimai

Susitikimų džiaugsmas kiekvieną rugpjūtį Ariogalon suveda buvusių noriškiečius, novosibirškiečius, omskiečius, tomskiečius, madaganiečius, igarkiečius, lapteviečius, krasnojarskiečius – likimo brolius ir seseris lie-

Politikų sveikinimai

Kiekvienam sąskrydyje apsilanko Lietuvos politikai, atvyksta ar sveikinimo žodži atsiuncių Lietuvos Respublikos Prezidentas, Vyriausybės vadovas.

Kasmet sąskrydyje vieši prof. Vytautas Landsbergis. 2002 metais jis sakė: „Kiekvienais metais aš būnu čia ir pasisemiu stiprybės ir vilties, nes jūs esate tie žmonės, kurie neprarado vilties. Tai jūs atlaikėte sunkiausius išbandymus, pažeminimus ir prievertinį norą įteigti, kad niekada nematysite Lietuvos... Jūs nepalūžote tada, tai kas gali Lietuvą palaužti šiandien? Nepamirškite tos dvasios, kuri kiekvieną rugpjūtį viešpatauja Dubysos slėnyje. Nuvežkite ją į Lietuvos kaimus ir miestelius, išplatinkite, kad ji atsvertų sumenkėjimą, pavydą, vis dar

tuvius, perėjusius devynis pragaro varatus, tačiau besišypsancius, norinčius gyventi, kurti, susitikti, dainuoti ir šių gyvenimo vertibių mokytis.“

„Kiekvienas, pabuvojęs sąskrydyje, jaučiame, kad mūsų širdys plaka meile Lietuvai, kad Lietuva – tai mes, kad jai turime gyventi ir dirbt“, – 2007 metais savo įspūdžiais dalijosi LPKTS Šilalės filialo pirmininkė Terėzė Ūksienė.

„Sie kasmetiniai susitikimai yra labai svarbūs, nes jie gydo žmonių siejas, – 2008 metais kalbėjo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, o Lietuvos politinių kalinių ir tremtiniai sajungos tuometinis pirmininkas Antanas Lukša viltingai sakė: „Tikėkimės, kad sąskrydžio ugnis ilgai neišblės ir su Lietuva širdy susitiksime dar ne kartą!“

„Tremtinio“ inf.

Partizanų Motinos

Knyga apie partizanų Motinas

Pastatyti paminklą šiandien – nėra lengvas darbas: kartais kliudo valdininkai, valstybė neremia lėšomis, tenka šauktis visuomenės pagalbos. Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos iniciatyva gimstantį paminklą kovojo už Lietuvos laisvę Motinai Kaune, Senosiose miesto kapinėse, numatoma atidengti rugpjūčio 21 dieną. Paminklą lydės ir rašytojo Stanislovo Abromavičiaus spaudai rengiama knyga „Partizanų Motinos“. Joje numatyta aprašyti kelias dešimtis Laisvės kovotojų Motinų iš visos Lietuvos. Paminklo sumanytojo LPKTS valdybos pirminko Antano Lukšos manymu, vardinė knyga su padėka bus įteikta visiems paminklo pastatymo aukotojams.

Apie būsimą knygą paprasėme papasakoti Stanislovą ABROMAVIČIŪ.

– Kokia tai knyga, ką sužinosime ją perskaitę?

– Pasisekė aprašyti apie septyniasdešimt Motinų, ant Lietuvos Laisvės aukuro paaukojusių savo sūnus. Surinkta medžiaga apie žemaitę Kazimierą Vasiliauskienę ir šešis jos žuvusius sūnus bei žentą, marijampolietę Magdaleną Popierenę ir šešis jos

sūnus, nuo Prienų kilusius ir žuvusius ar nukankintus šešis Agotos Senavaitienės sūnus, šešis Agotos Juodienės vakis, penkis Onos Katlioniūs sūnus iš Ukmergės krašto, Oną Kuzinevičienę ir žuvusius penkis jos sūnus bei vyra iš Žiežmarių, tremtyje mirusią Antaniną Lekavičienę bei keturis jos sūnus ir dukrė Genutę nuo Kruonio.

„O kiek yra motinų, kurių trys ar keturi sūnūs žuvo? Reikia visas prisiminti, surašyti, pažymeti ir pagerbti,“ - sakė monsinjoras Alfonsas Svarinskas. Deja, partizanų Motinos už savo didvyriškumą, rūpestį, pagalbą vaikams, jų drasinimą pasirinktam kelyje, raminimą, net tiesioginę pagalbą kovose tinkamai neįvertintos. Tik Kazimiera Vasiliauskienė jau po mirties susilaukė pripažinimo, valsstybinio apdovanojimo. Tūkstančiai Motinų pamirštos, net jų vardų nežinome.

Knygoje publikuojami pasakojimai apie ižymiųjų partizanų Motinas: Petronėlę Žemaitienę, Magdaleną Lelešienę, Joaną Baliukevičienę, Magdaleną Popierenę, Veroniką Morkūnienę ir daugelių kitų.

Spausdinamos ir partizanų Motinų nuotraukos. Per jų

sunkius gyvenimus papasakome ir apie jų žuvusius ar likusius gyvų vaikų likimus.

– Visi aukotojai kovotojų už Lietuvos laisvę Motinos paminklui ir šiai knygai gaus vardinius jos egzempliorius. Ar užteks visiems, nes aukotojų yra keli šimtai?

– Džiaugiamės, kad žmonės neliko abejingi Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos kvietimui, jog žuvusiu ir išlikusiu gyvų partizanų Motinos vertos tokio pagerbimo, nors šis mūsų visų pastatytas paminklas turėtų būti tik dalelė pagarbos Joms, išauginusiomis, išauklėjusioms Tėvynės gynėjus, savo gyvybės kaina priartinusius Lietuvos Neprisklausomybę.

Manau, kad kiekvienas aukotojas galės pasidžiaugti dovana. Nesuspėjusiesiems paaukoti dar ne vėlu tai padaryti.

Primename, kad aukoti galite LPKTS būstinię (Laisvės al. 39, Kaune), arba per vesti pinigus į LPKTS sąskaitą Nr. LT864010042501566754. AB DNB NORD bankas, Kauno skyrius, banko kodas AGBLLT2XXXX, SWIFT kodas, adresas: Laisvės al. 86, LT-44250 Kaunas.

**Kalbėjosi
Jolita NAVICKIENĖ**

Mūšis laimėtas, bet kova dar nebaigtą

(atkelta iš 1 psl.)

Obelių garnizono vadovybė susitarė, kad šie padės likviduoti miške esančius „banditus“.

Kariuomenė su baudžia-muoju garnizonu, vietiniai stribais apsupo mišką. Partizanai, pajutę pavoją, išsidėstė apkasuose ir pasiuroše gintis. Kariuomenės žvalgams pavyko suimti išėjusį į pamiskę uogauti partizaną Henriką Nave, vokiečių medicinos karininką, likusį nuo fronto, kurį po aplausos surištomis rankomis privertė vesti į partizanų stovyklą. Vėliau Henrikas pasakojo, kad per apklasą buvo reikalaujama pasakyti, kiek yra „banditų“, kas jie vadovala, kokią turėti ginkluotę, kaip išsidėstę. Henrikas aiškino pavardžių nežinąs, nes visi vadinas slapyvardžiais, yra jų apie tūkstantis, ginkluotė įvairi – kulkosvaidžiai, automatai, minosvaidžiai. Kareivius Henrikas vedė į sargybos postus, kad šie pamatyti ir spėtų pranešti partizanams.

Partizanai, manydami, kad juossupai ir puolavietinės pajėgos, elgesi drąsiai. Karei-

vius prisileido arti, puolanciuosius pasitiko granatomis, kulkosvaidžių ir automatuose rijomis. Puolimas buvo atremtas. Tuomet kariuomenė bandė prasiveržti į stovyklą iš dešiniojo šono, tačiau ir vėl nesėkmėmingai. Pajutę, kad sudūrė surgerai pasiruošusiai kovotojais, po keleto valandų nesėkmęmingų kautynių negalėdamai palaužti partizanų pasipriešinimo, kareivai buvo priversti pereiti prie fronte naudojamo pozicinio puolimo taktikos. Jie rengėsi ilgam atviram mūšiui. Partizanai, pamatę, kad kaunasi su didele mis kariuomenės pajėgomis, o turimų šovinių ilgam neužteks, nutarė veržtis iš apsupties, inscenizuoti kontrpuolimą. Kad nereikėtų nėtis, paleido minas. Viena iš jų pataikė į štabavietę, padarydama nemažai žalos. Pelkėtu miško ruožu partizanai sekmingai prasiveržė iš apsupties. Tarp išsigelbėjusių buvo trys nesunkiai sužeisti partizanai. Kitą dieną miške buvo surastas ir išgelbėtas sužeistas partizanas Henrikas.

Kariuomenės patirti nuostoliai liko nežinomi. Žmo-

nės, išvaryti ieškoti miške nukautujų, pasakojo matę de-dant žuvusiuosius į mašiną. Žinoma, kad žuvo mūšiui vadovavęs pulkininkas, septyni Obelių baudžiamojo garnizono kariai, Obelių gydytojas Švedas tvarstė du sužeistus štabo darbuotojus.

Sulaukę vakaro, partizanai persikėlė į Dusetų girią. Po šio mūšio Balsys Vaičėnas-Liubartas dienoraštyje rašė: „Jautėmės laimingi, kad išėjome į kautynių visi gyvi ir kad sukretėm bolševikus. Mes laimėjome trumpą mūšį, bet dar nenugalėjome vergijos, mus žiauriai slegiančios. Bet mūsų veiduose viltis, kad sugriausime“.

Dar šešerių metus Balsys Vaičėnas-Pavasaris vedė žūtbūtinę kovą už Lietuvos laisvę su šukiu „Už Dievą ir Tėvynę“. Žuvo 1951 metų balandžio 11-osios naktį. Iki paskutinių gyvenimo akimirkė Balsys neprarado vilties ir tikėjimo, kad Lietuva anksčiau ar vėliau pasieks pergale ir bus laisva.

**Balio VAIČĖNO
bendražygis
Andrius DRUČKUS**

Sveikiname

Laisvės kovų dalyvę, buvusių tremtinę Marcelę LEŠCINSKIENĘ nuoširdžiai sveikiname 85-ojo gimtadienio proga, jos vyra, buvusi tremtinė Jonė LEŠCINSKĄ 80-ojo gimtadienio proga. Tegul būsimos gyvenimo dienos ir metai Jums dovanoją tik džiaugsmą, tegul ilgai nepavargsta Jūsų rankos, o širdys tegul būna visada jaunos. Geros sveikatos, Dievo palaimos ir Marijos globos linki – seserys, brolienės, vaikai, vaikaičiai bei provaikaičiai

* * *

Liepos 19 dieną garbingą 80-ąjį gimtadienį švęsiantį Laisvės kovų dalyvę, partizanų ryšininkę, paskutinį Lietuvos partizano Antano Kraujelio-Siaubūno seserį ir bendražyge Vitaliją TELKSNIENĘ sveikiname jubilejaus proga. Linkime kuo geriausios sveikatos, prasmungų dienų savo šeimos apsuptyje ir Dievo palaimos sunkiuose žygiuose ieškant nežinomo Antano Kraujelio kapo.

LPKTS valdyba

* * *

Buvusių Krasnojarsko krašto tremtinę, ilgametę LPKTS narę bei rezistencijos ir tremties literatūros knygynėlio darbuotoją Elvidę MORKŪNAITĘ-ČAPLIKIENĘ 75-ojo gimtadienio proga sveikina ir neblėstančios energijos, ištvermės, ilgiausią metų linki –

**LPKTS valdyba,
„Tremtinė“ redakcija**

* * *

*Na tai kas, kad metų daugelį priskaiciuota.
Buvo jie prasmingi, gražūs, dideli.
Galit jais didžiuotis, ne veltui gyventa,
Eita, nesustota placiame kely.*

*Vėl skubės į priekį dienos tarsi upės,
Vėl nejausis laiko, jo sparčios tékmės.
Ir tegul! Svarbiausia, kad širdis dainuotų!
O tada ir laimė, ir sėkmė lydės.*

75-ojo jubilejaus proga sveikiname choro „Kauno senjorai“ narę, buvusią Igarkos tremtinę Stanislovą ŠMITĄ.

Igarkiečių brolija

Pastatykime paminklą Motinai

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajunga rengiasi pastatyti Kovotojų, žuvusių už Lietuvos Laisvę, Motinos paminklą Kauno buvusiose senosiose kapinėse.

Prie šio paminklo pastatymo galite prisidėti ir Jūs, Jūsų šeimų nariai, giminės, kaimynai, norimą paaukoti sumą pervesdami į Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sajungos DNB NORD banko sąskaitą Nr. LT864010042501566754. AB DNB NORD bankas, Kauno skyrius, banko kodas AGBLLT2XXXX, SWIFT kodas, adresas: Laisvės al. 86, LT-44250 Kaunas.

Dėkojame paaukojusiems:

Linas Blaisiui – 20 Kanados dolerių,

Broniui Sapliui – 200 Kanados dolerių,

Primai Saplienei (a.a. Vyto Siminkevičiaus atminimui) – 300 Kanados dolerių,

Ievai Repečienei – 1000 Kanados dolerių,

Hariui Lapui 1000 Kanados dolerių,

Felicijai Balberytei-Karpalovai – 100 litų,

Sabinai Rimienei – 100 litų,

Veronikai Beliūnienei – 50 litų,

Ramutei Marazienei – 50 litų,

Vidui Čereškevičiui – 50 litų,

Adai ir Juozui Butrimanskams – 200 litų,

Bronislovui Tarvydai – 50 litų,

Julijonui Ramoškevičiui – 100 litų,

Jūratei Elžbietai Marcinkevičienei – 100 litų.

LPKTS pirmininkas Povilas Jakučionis

Prisiminimai apie paskutinį Žemaitijos partizaną Praną Končiu

Rezistencijos laikotarpiu, kai kaimuose slampinėjo stribų ir enkavēdistų gaujos, lankiau Skuodo rajono Kaukolų septynmetę mokyklą, vasarą uždarbiavau miškų ūkyje Priekulės rajone, Latvijoje. Man nežinoma valdyba iš Liepojos organizavo šieno paruošos darbus ir išvežimą. Paragindinė darbų vykdymo brigadą atsivežė iš Liepojos, o mane ir kitus priėmė papildomai. Gyvendamas pas ūkininkus, kartą pastebėjau kresnā, vidutinio ūgio apie keturiems dešimtmetų metų žmogų. Jis skynė nuo krūmo agrastus ir didelėmis saujomis dejoj buraną, akylai stebėdama aplinką. Pamatės mane ēmę klausinėti: iš kur esu, kas tokis ir kokio amžiaus. Buva nekalbus ir pirmam nepažystamam žmogui stengiausi kuo daugiau pasakoti. Bet kai išsidavė, jog gerai pažįsta mano tėvą, kurio senai nebuvo matęs, atlėgo baimė, atsirado abipusis pasitikėjimas, beveik susidraugavome, nors tarp mūsų buvo didelis amžiaus skirtumas. Tik vėliau sužinojau, kad jis – partizanas iš Bargalio kaimo, netoli Salantų, dabar laikinai gyvena mažoje bakūžėje tarp didelių eglų ir pušų, toli nuo gyvenvietės, kur baigiantis karui vyko žiaurios kautynės tarp besiginančių vokiečių ir puolančių sovietų kareivių. Visur matėsi abiejų kariaujančių pusiu kareivių palaikai. Jų išmetyti ir laukinių vilkų apgraužti kaulai bei kaukolės voliojosi beveik aplink kiekvieną išraustą duobę ar tekantį upeiliukštį.

Turėjau seną dviratį ir nesunkiai apvažinėjau beveik

visas minėtas apylinkes. Jaučiau pareigą informuoti partizanus apie siaučiančius stribus ir okupantus Lietuvos-Latvijos ruože. Partizanai vaikščiodavo po vieną ir būriais. Saugumiečiai po vieną vaikščioti bijojo ir užklysdavo tik dideliais būriais. Kartą vienas strības vijos ir pagavęs ilgai tardé, gąsdindamas sušaudyti, jei nepasakysiu teisybės, bet vėliau po apklausos paleido. Jie turėjo išproti naujoti psichologines ir fizines priemones, tad randas išliko ilgam. Tačiau pykčio neliko, tik gailestis dėl jo netinkamo elgesio ir noro tarnauti svetimiesiems okupantams dėl pagerintos duonos kąsnio išduodant savo tautiečius.

Gyvendamas kurį laiką Latvijoje, Pranas Končius puikiai sutarė su eiguliui. Buvo net keletą mėnesių išdarbinės sezoniui miško darbininku. Eigulys pavedė saugoti apylinkės rimių ir naikinti agresyvius vilkus, draskiusius vienkiemiu ūkininkų gyvulius ir pridarydavusius kitų nepatogumų.

Vėliau tuose miškuose vaikščiojo daug saugumiečių smogikų iš Lietuvos. Kartą net didelis būrys saugumiečių smogikų gražiai lietuviškai dainavo, norėdami prisivilioti Lietuvos partizanus. Bet Pranas Končius tai jau buvo patyręs ir nepasidavę vilionėms. Patirties jis įgijo partizanuodamas Salantų apylinkėse, Žalimų ir kitų kaimų vietovėse. Ten partizanams buvo pripratytas ryšininkas iš Vilniaus. Partizanai ryšininku pasitikėjo, nes buvo informuoti, kad žmogus – labai patikimas. Partizanai buvo su-

pažindinami po vieną ir klausinėjami apie jų veiklą. Tik vėliau sužinojo, kad tariamasis ryšininkas – saugumietis renka žinias apie partizanų veiklą ir labai pergyveno įkluvę į išdavikų pinkles. Po eilės išdavysčių bei kautynių su okupantu ordomis, partizanų gretos retėjo. Likęs vienas Pranas Končius dar ilgai slapstėsi pas ūkininkus Žalimų kaime.

1965 metų liepą čekistai sekė miško vietovę ir ūkininko sodybą, kur slapstėsi Pranas Končius. Apsupę partizano slėptuvę, saugumiečiai perlentų sieną pradėjo šaudyti. Nenorėdamas pasiduoti kolaborantų gaujai Pranas Končius žuvo 1965 metų liepos 15 dieną. Taip nutrūko paskutinio Žemaičių apygardos partizano Prano Končiaus, nepaklususio okupantu atneštai santvarkai, gyvybę. Jis partizanavo nuo 1944 metų 1947–1951 metais buvo Žemaičių apygardos Kardo rinktinės štabo narys, 1941 metų birželio sukilio dalyvis, aktyvus tarpukario Šaulių sąjungos narys. Pranas Končius paaukojo gyvybę gindamas savo ir mūsų protėvių idealus. Nenorėdamas paklusti okupantu ir kolaborantų priestoms ir žmogaus prigimčiai prieštaraujančioms moralės nuostatomis, gyné pripažintas tautos dvasines vertibes. Beveik visi, aktyviai priesi raudonajam ar ruda jam okupantui, buvo laikotarpio pasmerkti. Tačiau tuo sudėtingu laikotarpiu ne visi suprato ir įvertino Prano Končiaus poelgi, nepadėjo išlikti, išgyventi, susitaikę su diegiamomis nuotaikomis.

Stasys EREMINAS

Žinojo, dėl ko gyveno ir žuvo

Liepos 11 dieną, sekmedienį, kai daugelis Lietuvos gyventojų vyko poilsiauti į gamtą, grupė marijampoliečių ir kalvarijiečių išvyko truputį kitokion iškylon. Pirmiausia – sv. Mišios Kalvarijos bažnyčioje, aukotos kunigo G. Žukausko. Po pamaldų automobilių vilkstine pasiekė vietą už 8 kilometrų nuo Kalvarijos, kur kadaise buvo Laibikių kaimelis. Apylinkės čia gražios: banguoti laukai, daug nedidelų pušynelių, horizonto pakastry – „Via Baltica“ kelias. Pušynėlio pakraštyje, sutikus žemėssavininkę Bucinskaitei, pastatyta paminklas – atminimo žymuo su užrašu: „Laibikių kaimo 1952-06-22 žuvo Tauro apygardos štabo sanitarinio skyriaus viršininkė Angelė Senkutė-Aušrelė, g. 1922“. Liepos 11-ąją pa-

minklas buvo pašventintas.

Iškilmių vedėja G. Stankevičienė suteikė žodį LPKTS Marijampolės filialo pirmininkui V. Agurkiui. Jis sakė: „Atskleidžia primiršti žmonės ir įvykiai. Pasirodė, nustumianti piktus gandus. Stenkimės kuo daugiau atskleisti tiesos, kol daryra tikrųjų liudininkų“. Istorikas J. Gustaitis: „Istorijos negalima apgauti, negalima paslėpti nei gerų, nei blogų darbų. Su simastome: kokia gyvenimo ir mirties prasmė? Kokia laisvės kaina? Muziejaus darbuotoja A. Vilutienė papasakojo apie A. Senkutės-Aušrelės žūties aplinkybes. Kalbėjo svečiai E. Simanaitis ir LPKTS Marijampolės aps. koordinatorius V. Raibikis. Kalbėtojai pažymėjo, kad partizanai buvo tarpukario nepriklausomos Lie-

tuvo vaikai, puikiai patriotiškai auklėti. Iškilmėse dalyvavo jungtinis LPKTS Marijampolės ir Kalvarijos skyrių choras, vadovaujamas L. Venclovienės ir Rēkaus.

Angelė Senkutė gimė 1922 metais Tursučių kaime, dabartinėje Marijampolės savivaldybės Šunskų seniūnijoje. Mokesi Marijampolės gimnazijoje, vėliau Kaune. 1943 metais baigė moksclus Medicinos mokykloje, tapogailestingaja medicinos seserimi. Nuo 1945 metų net septynerius metus dirbo Lietuvos kovotojų medicinos seserimi. 1952 metais žuvus paskutiniams kovos draugams liko viena. Išdavikas smogikas V. Bieliūnas-Kabelis, KGB agentas „Variag“ įtikino ją susitiki Šoliénės sodyboje Laibikių kaime.

(keliamai i 7 psl.)

Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia sąrašą asmenų, pretenduojančių į Kario savanorio ir Laisvės kovų dalyvio teisinį statusą

(Tėsinys)

Aldona Banienė-Miliauskaitė, g. 1925 m. (po mirties), ryšininkė, pogr. spaudos platinimo, Aukštadvario mstl. 1945–1947 m.

Irena Bendinskienė-Sirutavičiutė, g. 1924 m., pogr. spaudos platinimo, rėmėja, Šiauliai, Algio būrys 1944–1946 m.

Antanas Vytautas Berulis, g. 1930 m., ryšininkas, Alytaus aps. Miroslavo valsč. 1948–1951 m.

Valentinas Bružas, g. 1908 m. (po mirties), šaulys, Kaunas, 1931–1941 m.

Jonas Būdininkas, g. 1914 m. (po mirties), partizanas, Šakių aps. Tauro apyg. Žalgirio rinktinė Vasario 16-osios, Tarzano būriai 1945–1953 m.

Juozas Navikas, g. 1908 m. (po mirties), pogr. organizacijos LLA narys, Vilnius, 1944-05-1944-08.

Jonas Steikūnas, g. 1894 m. (po mirties), atsargos kariņinkas, tautininkas, sukiliomo dalyvis, Ukmergės aps. Balsinkų valsč. 1919–1941 m., 1941-06-22–1941-06-28.

Gabrielius (Gabrys) Stumbras, g. 1897 m. (po mirties), rėmėjas, Alytaus aps. Daugų valsč. 1944–1945 m.

Jurgis Šeblavinskas, g. 1898 m. (po mirties), karininkas, Kaukas, 1920–1941 m.

Aloyzas Vasiliauskas, g. 1930 m., ryšininkas, Panevėžio aps. Gitenė k. Šermukšnio, Vilko būriai 1945–1949 m.

Marijona Ingelevičiūtė-Žekonytė, g. 1933 m., ryšininkė, Alytaus aps. Alovės valsč. Vanago būrys 1945–1952 m.

Leonora Jakaitienė-Daumelytė, g. 1931 m., ryšininkė, Šakių aps. Lukšių valsč. Tauro apyg. 1945–1951 m.

Birutė Juchnienė-Koiro, g. 1923 m. (po mirties), ryšininkė, Švenčionių aps. Adušiškio valsč. 1947–1951 m.

Andrius Karpuška, g. 1895 m. (po mirties), policininkas, tautininkas, Alytaus aps. Alovės valsč. 1924–1941 m.

Viktoras Kastonaitis (Kastanaitis), g. 1911 m. (po mirties), policininkas, Kaunas, 1932–1941 m.

Antanas Lapenė, g. 1912 m. (po mirties), partizanas, Utenos aps. Anykščių valsč. Vytauto apyg. Liūto rinktinė 1944–1951 m.

Ona Elena Mieliauskienė

Rutkauskaitė, g. 1933 m., rėmėja, Marijampolės aps. Prienų valsč. Tauro apyg. Geležinio Vilko rinktinė 1944–1952 m.

Birutė Nausėdienė-Uginčiutė, g. 1932 m., ryšininkė, Tauragės aps. Žygaičių valsč. Kęstučio apyg. Žalgirio būrys 1948–1950 m.

Bronius Navarskas, g. 1926 m., partizanas, Kupiškio aps. Siaurių k. Algimanto apyg. Žalioji rinktinė P. Samuolio, Eimučio būriai 1945–1953 m.

Antanas Daniauskas, g. 1909 m. (po mirties), partizanas, Šakių aps. Jankų valsč. 1945–1949 m.

Bronius Dansevičius, g. 1920 m. (po mirties), ryšininkas, Traukų aps. Semeliškių valsč. Siaubo, Bijūno būriai 1944–1945 m.

Jonas Steikūnas, g. 1894 m. (po mirties), atsargos kariņinkas, tautininkas, sukiliomo dalyvis, Ukmergės aps. Balsinkų valsč. 1919–1941 m., 1941-06-22–1941-06-28.

Gabrielius (Gabrys) Stumbras, g. 1897 m. (po mirties), rėmėjas, Alytaus aps. Daugų valsč. 1944–1945 m.

Jurgis Šeblavinskas, g. 1898 m. (po mirties), karininkas, Kaukas, 1920–1941 m.

Aloyzas Vasiliauskas, g. 1930 m., ryšininkas, Panevėžio aps. Gitenė k. Šermukšnio, Vilko būriai 1945–1949 m.

Vytautas Žiukas, g. 1923 m. (po mirties), partizanas, Utenos aps. Molėtų valsč. Žaibo būrys 1944–1945 m.

(Bus daugiau)

Atsiliepimus apie šiuos pretendentus galite siusti adresu: Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijai, Gedimino pr. 40/1, LT-01110 Vilnius. Teirautis tel. (8 5) 231 4157.

Komisijos pastaba. Sąrašas skelbiamas remiantis Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos darbo reglamento 8 punktu: „Pretendentai į kario savanorio ar laisvės kovų dalyvio teisinį statusą skelbiami spaudoje“.

Rugpjūčio 7 dieną (šeštadienį) Ariogaloje įvyks jubiliejinis – 20-as Lietuvos buvusių politinių kalinių, tremtinių ir laisvės kovų dalyvių saskrydis „Su Lietuva širdy“

Programa
10.30–11 val. saskrydžio dalyvių eisenos rikiavimas prie bažnyčios.

11 val. eisenai nuo bažnyčios į Dubysos slėnį.
12 val. saskrydžio atidarymas. Sv. Mišios Dubysos slėnyje.
13 val. šventės pradžia, oficialūs sveikinimai.
14 val. koncertas.

(išsamesnę programą spausdinsime kitame „Tremtinio“ numerijoje)

Dėmesio!

LPKTS Kauno filialo narius, norinčius rugpjūčio 7 d. vykti į Ariogalą, prašome užsirašyti Kauno filialo būstinėje (Laisvės al. 39, Kaunas), tel. (8 37) 323197.

2010 m. liepos 16 d.

Tremtinys

Nr. 26 (904)

7

Žinojo, dėl ko gyveno ir žuvo

(atkelta iš 6 psl.)

A. Senkutė suprato pakliuvusį į spastus, net negalėjo ištrūkti, smogikai ją nušovė. Kūną turbūt nuvežė į Kauną, kur užkasė, nežinoma. Šlovė Jai, Jos giminei ir Tėvynei!

Ta pačią liepos 11-ąją iškilmių dalyviai nuvyko į nedidelę Rudžių-Pakusinės gyvenvietę Marijampolės savivaldybės Šunskų seniūnijoje. Čia kunigas Veprauskas pašventino paminklą su užrašu: „Pakusinės kaimė, buvusioje Mikalinos Šlekiens sodyboje, 1952-06-25 žuvo Tauro apygardos Vytauto rinktinės štabo narys Pijus Degutis-Kestutis, g. 1900“. Apie žuvusį partizaną papasakojo jo dukterė - Kalvarijos savivaldybės Sangrūdos seniūnė Marija Skilandienė.

Pijus Degutis kilęs iš tos apylinkės netoli Kalvarijos,

kur žuvo A. Senkutė. Degutių augo aštuoni broliai ir viena sesuo. Pijus - Lietuvos kariuomenės savanoris kūrėjas gavo 10 hektarų žemės Gintautų kaime, įkurtame vietoj išdalyto dvaro. Po kurio laiko jis išvyko į užsienį, vedė portugalię, gyveno Argentinoje. 1939 metais grįžo į Lietuvą. Ketino čia vėl įsikurti, jsigytį didesnį ūkį. Kilo karas ir jis negalėjo grįžti pas žmoną ir dukterį į Argentiną. 1948 metais jo sodyba Gintautuose buvo susprogdinta. Mūšyje su enkavēdistais žuvo du partizanai. Tapęs partizanu P. Degutis išsilaike iki 1952 metų. Nužudę A. Senkutę, smogikai puolė „medžioti“ P. Degutį. Kabelis - „Variegas“ iškino jį susitikti. Apsimetę partizanais smogikai atėjo į M. Šlekiens sodybą. Iš slėptuvės po krosmimi pasirodė P. Degutis. Kabelis - „Va-

riagas“ prisistatė rinktinės ar apygardos partizanų viršininku ir pareiškė, kad P. Degutis turės persikelti į kitą vietą. Taip jie jį išsivedė. P. Degutis suprato įkliuvių, bet ištrūkti negalėjo. Apie du kilometrus nuo M. Šlekiens sodybos jis buvo nušautas. Kūną žudikai nežinia kur nuga-beno.

Išgausios Degutių šeimos Lietuvoje mažai kas beliko. Šiek tiek palikuonių gyvena užsienyje.

Iškilmės užbaigtos žodžiais: „Tikėkite, kad auganti karta mylés Lietuvą!“ Greata gyvenantys Danutė ir Bronius Šlekių, kiti gyvenvietės žmonės, Šunskų seniūnas R. Lekeckas žadėjo prižiūrėti, tvarkyt paminklo aplinką, kad žuvusio partizano atminimas būtų išsaugotas.

Aleksandras JAKUBONIS

Liepos 17 d. (šeštadienį)
13 val. Kauno r. Braziūkų parapijos bažnyčioje bus au-kojamos šv. Mišios už Tauro apygardos Žalgirio rinktinės žuvusius partizanus: **Juozą Šrimaitį-Putiną, Valentiną Dainelį-Jūrininką ir Antaną Ardziauską-Slapuką.** Po pa-maldų žūties vietoje, Braziū-nų girininkijos miške, buv pašventintas kryžius. Maloniai kviečiame dalyvauti.

Liepos 24 d. (šeštadienį) rengiamos paminklinio akmens, skirto trims žuvusiems Žemaičių apygardos Alkos rinktinės partizanams, atidengimo iškilmės.

12 val. šv. Mišios Mažeikių r. Pievėnų bažnyčioje. **13.30 val.** paminklinio akmens pašventinimas Gaurylių kaime. Teirautis mob. **8 604 13 375.** Kviečiame dalyvauti.

Liepos 17 d. (šeštadienį) Didžiosios Kovos apygardos Mūšios partizanų parke įvyks Partizanų šventė. **11 val.** šv. Mišias už Laisvės kovotojus - žuvusius, mirusius ir gyvuosius, aukos Panėvėžio vyskupas Jonas Kauneckas. Po pamaldų - mons. A. Svarinsko įžanginis žodis, dr. Eurelijaus Verygos, dr. Kazimiero Garšvos, Seimo nario Ryto Kupčinsko pranešimai, sveikinimai, meninė programa. Vaišinsimės kareiviška koše ir arbata. Šventė be alkoholio ir kitų svaigalių!

Kviečiame ukmurgiškius, patriotus ir visus geros valios žmones iš viso Lietuvos. Nu-silenksime kovotojams ir šventai Laisvės kovai!

Skelbimai

Atsiliepkite

Druskininkų rezistencijos ir tremties muziejus yra paren-gės partizaninio karo laikų infrastruktūros atkūrimo viziją Viršuodukio kaimelyje ir aplinkiniuose miškuose.

1997 metais atstatyta Juozo Balčiaus-Balučio vadavietė, kur žuvo keturi partizanai. Pastatytas paminklas ir iliustruo-tas informacinis stendas; 2009 metais pastatytas paminklas „Šaudyta Lietuva“ penkiems žuvusiems Juozo Klimaičiaus-Milžino būrio partizanams, pastatytas iliustruotas informa-cinis stendas „Partizanų pagerbimo sąskrydžiai“; šiemet at-statytas Milžino būrio partizanų bunkerio fragmentas šalia paminklo „Šaudyta Lietuva“.

Ruošiamės šalia atstatyto bunkerio fragmento pastatyti iliustruotą informacinių stendų. Norėtume parengti ir pasta-tyti dar vieną informacinių stendų prie išlikusių Antano Volungevičiaus namo pamatų. Šiame name 1946 m. balandžio 19 d. pasibaigus partizanų pagerbimo sąskrydžiui, A. Volungevičius surengė vaišes. Vėliau ir pats A. Volungevičius kartu su sūnumi Vaclovu, gimusiu 1933 metais, išėjo partizanau-ti, pasirinko slapyvardžius Desantas ir Lakūnas. Lakūnas buvo tarp penkių Milžino būrio partizanų, kurie traukdamiesi iš bunkerio žuvo 1949 m. balandžio 19 dieną. A. Volungevičius-Desantas, gimus 1905 metais, vėlesniais metais buvo areštuotas, sėdėjo lageryje. Grįžęs į Lietuvą apsigyveno Kaune, ten mirė ir palaidotas apie 1970 metus. Desanto šeima 1947 me-tais ištrema į Sibirą, 1960 m. grįžo į Lietuvą.

Mūsų žiniomis, Desanto šeimai sugrįžus į Lietuvą jo duk-te Ona Volungevičiūtė, gimus 1941 metais, apsigyveno Kau-ne, tačiau mes nežinome dabartinės jos pavardės. Nežinome, kur gyvena jos brolis Jonas, gimus 1942 metais, taip pat ne-žinome jo sesers Gražinos, gimusios 1945 metais, pavardės ir gyvenimo vietas.

Būtume labai dėkingi, jeigu kas nors atsilieptų ir praneštų minėtų A. VOLUNGEVIČIAUS vaikų adresus ar telefono numerius. Informaciją pateikite Gintautui Kazlauskui mob. 8 656 08 373.

Neprarandame vilties gauti vertingos informacijos sten-dui apie A. Volungevičiaus sodybą parengti ir iš anksto dė-kojame atsiliepusiesiems į mūsų prašymą.

Rugpjūčio 8 d. (sekmadienį) 15 val. Jūrų technikos fakulteto aktų salėje (Bijūnų g. 17) kviečiamas bendras **Klaipėdos politinių kalinių ir tremtiniių sąjungos narių susirinkimas.** Darbotvarkėje - valdybos narių skaičiaus keitimas, naujos redakcijos įstatų patvirtinimas, Žalgirio mūšio 600-ujų metinių minėjimas. Turėkite nario pažymėjimą.

SL289

Leidėjas LPKTS

Redaktorė Jolita Navickienė

Redakcija:

Dalia Maciukevičienė,
Vesta Milerienė

Tremtinys

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214

Indeksas 0117. El. paštas: tremtinys@erdves.lt, LPKTS puslapis internte: <http://www.lpkts.lt>

Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sask. AB "Vilniaus bankas", kodas 70440, Nr.LT18 70440600 0425 8365.

Spausdino spaustuvė UAB "Rinkos aikštė", Josvainių g. 41, Kėdainiai

Offsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 3030. Užs. Nr.

Kaina 1,75 Lt

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Kazimieras Vytautas Bernotas

1933–2010

Gimė Radviliškio r. Vendrės k. ūki-ninkų, auginusį keturis vaikus, šeimoje. 1951 m. kartu su tévais buvo ištremtas į Irkutsko srities Zalovinsko rajoną. Dirbo miško ruošos darbus. Tremtyje šeima ver-tėsi labai sunkiai. 1958 m. grįžo į Lietuvą, įsidarbino Šiaulių durpių įmonėje šilumvežio mašinistu. Šukurė šeimą, užau-gino dukterį ir sūnų, sulaukė keturių vai-kaicių.

Palaidotas Pakapės kapinėse.
Užjaučiame vaikus ir artimuosius.
LPKTS Šiaulių filialas

Konstantinas Jasinevičius

1927–2010

Gimė Rokiškio r. Misiniškio k. ūki-ninkų šeimoje. 1946 m., būdamas septinto klasėje, už pogrindinę veiklą ir ryšį su partizanais buvo areštuotas. Po dylikos kančią, pasityciojimo, skurdo ir bado metų Konstantinas grįžo į Lietuvą. Per dyliką metų jis pabuvovo keturiolikoje kalėjimų ir lagerių. Vedė, sulaukė dukters. Atkūrus nepriklausomybę įsilejo į Sajūdį, surinko daug vertingos medžiagos apie partizanų kovas, kalinimo ir išniekinimo vietas Rokiškio rajone, rašė straipsnius į spaudą, buvo aktyvus renginių dalyvis, šaulių sajungos Rokiškio rinktinės būrio vado pavaduotojas, Lietuvos garbės šaulys, LPKTS tarybos narys.

LPKTS Rokiškio filialas

Kazys Škirpa

1933–2010

Gimė Biržų r. Nemojūnų k. ūkininkų šeimoje. 1948 metais motiną Barbora Škirpienę su keturiais vaikais ištremė į Irkutsko sr. Ceremchovo gyvenvietę. Vos penkiolikos sulaukės Kazys pradėjo dirbti Čeremchovo anglies kasyklose. Kartu mokėsi Čeremchovos karinėje vidurinėje mokykloje, kurią 1961 metais baigė ir išstojo į Irkutsko politechnikos institutą. 1966 m. šią aukštąją mokyklą baigė ir įgijo kalnakasybos inžineriaus elektromechaniko specialybę. Baigę studijas liko dirbtį šiame institute vyresniuoju dėstytoju. Į Lietuvą grįžo 1980 metais. Dirbo Mažeikių elektrinėje laboratorijos viršininku ir vedančiuju inžinieriumi. Išėjęs į pensiją su šeima persikėlė gyventi į Šiaulius.

Palaidotas Šiaulių Ginkūnų kapinėse tremtiniių sektoruje.
Užjaučiame žmoną, sūnų ir artimuosius.
LPKTS Šiaulių filialas

Juozas Kubilius

1928–2010

Gimė Marijampolės aps. Sasnavos valsč. Klevinkalnio k. Už ryšius su partizanais nuteistas 10 metų. Kalėjo Mari-jampolės kalėjime, Archangelsko lage-riuose. 1955 m. grįžo į Lietuvą. Apsigy-veno tėviškėje.

Palaidotas Sasnavos kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame vaikus ir artimuosius.

LPKS Marijampolės skyrius

Petras Guobys

1922–2010

Gimė Molėtų r. Alantosvalsč. Didžka-raičio vienkiemyje. 1949 m. buvo ištremtas į Molotovsko sr. Julinsko r. Kirijanovskio gyvenvietę. 1957 m. grįžo į Lietuvą. Gyveno Širvintose. Užau-gino dvi dukteris.

Palaidotas Giedraičių kapinėse.
LPKTS Širvintų filialas

Kaina 1,75 Lt